

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan toimikauden 2022–2025 6. kokous

Aika: keskiviikko 31.1.2024 klo 9–11
Paikka: Teams

Tiedotusasia (T)
Keskusteluasia (K)
Päätösasia (P)

Osallistujat:

Puheenjohtaja

Karjalainen Mika, maa- ja metsätalousministeriö

Neuvottelukunnan jäsenet

Aalto Sami, valtiovarainministeriö
Dag Ari-Pekka, sisäministeriö
Havumäki Hanna, puolustusministeriö, asiakohdat 1–4
Kahra Antti, Geologian tutkimuskeskus
Kostamo Miika, GeoForum ry
Käyhkö Nina, Turun yliopisto, FIUGINET:n edustajana
Laaksonen Heli, Maanmittauslaitos, asiakohdat 1–5
Laine Yki, Suomen ympäristökeskus
Paavola Tomi, liikenne- ja viestintäministeriö
Pesu Matti, Väylävirasto
Reini Jari, Maanmittauslaitos
Salonen Teemu, Porin kaupunki, kuntien ja Kuntaliiton nimeämänä
Tammisto Rina, Tilastokeskus
Tenhunen Petri, Digi- ja väestötietovirasto
Tolonen Satu, työ- ja elinkeinoministeriö
von Wehrt Mike, FLIC:in edustaja

Kutsutut asiantuntijat

Jakobsson Antti, Maanmittauslaitos

Poissa

Degerman Ruusa, ympäristöministeriö
Grönholm Marko, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, sosiaali- ja terveysministeriön nimeämä
Riihisaari Tarja, Ilmatieteen laitos
Vertanen Antti, maa- ja metsätalousministeriö

Sihteeri

Horppila Hanna, Maanmittauslaitos

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Maa- ja metsätalousministeriöön johtavaksi asiantuntijaksi valittu Mika Karjalainen toimi kokouksen puheenjohtajana Antti Vertasen ollessa estyneenä. Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen [pöytäkirja](#).

3. Location Europe (T/K)

Antti Jakobsson Maanmittauslaitoksesta kertoi [Location Europe](#) -alustasta, joka tuo dataa kansallisista lähteistä saataville yhden palvelun kautta helppokäyttöisessä muodossa. Alustan sisältämiä tietoja voi tarkastella yhtenäisessä karttanäkymässä tai käyttää rajapinnan kautta. Dataa voi hakea teemoittain ja nähdä, miltä alueilta sitä on saatavilla. Alusta kokoaa Euroopan maiden ilmasto-, tilasto- ja paikkatietoa samaan paikkaan. Siihen voivat liittyä kaikki, jotka haluavat tuoda dataa tarjolle.

Location Europe -alusta sisältää tietoa esimerkiksi rakennusten ominaisuuksista ja ilmaston keskimääräisistä lämpötiloista, mikä tukee esimerkiksi energiatehokkuutta tukevien ratkaisujen tekemistä. Samalla se tarjoaa mahdollisuuden päästä tutustumaan uusiin rajapintaratkaisuihin, sillä se käyttää uusia standardeja. Osa rakennuksista generoidaan 3D:ksi joko rakennuksen korkeustiedon tai pintamallin perusteella, jos 3D-aineistoa ei ole saatavilla. Muutakin dataa, esim. ilmatieteen laitoksien pistehavaintoja prosessoidaan samalla kun data tuodaan tarjolle.

Suomen lisäksi alustaa ovat olleet kehittämässä Alankomaat, Espanja, Norja ja Viro kolmivuotisessa, helmikuun lopulla 2024 päättyvässä [GeoE3](#)-hankkeessa, jonka rahoitus oli EU:n [Connecting Europe Facility](#) -ohjelmasta. Maaliskuun alussa alustan hallinta siirtyy GeoE3-projektilta [Location Innovation Hubille](#) (LIH).

Location Europe on tarjolla testikäyttöön yrityksille ja julkisille toimijoille. Sitä tarjotaan mm. LIH-asiakille, jos haluavat rakentaa kansallisiin infrastruktuureihin perustuvia palveluita. He voivat testata ja rakentaa omia sovelluksiaan alustan päälle.

Jakobsson kertoi, että he ovat tekemässä EU-rahoitushakemusta hankkeelle, jossa on tarkoitus tehdä Location Dataspace Europe. Hän toivoi Suomesta mukaan voimakasta konsortiota, joka voisi tuottaa aineistoja Green Deal -tarpeisiin. Tällä hetkellä fokuksessa on rakennusten energiatehokkuus, mutta mm. metsät ja hiilinielut sekä smart cities ovat potentiaalisia. Jakobsson kehotti kiinnostuneita ottamaan yhteyttä häneen.

4. EU:n data-avaruudet ja standardit (T/K)

Jari Reini Maanmittauslaitoksesta on Suomen edustaja paikkatiedon globaalissa standardointiryhmässä, ISO/TC 211 -komiteassa. Hän kertoi, että joulukuussa 2022 perustettiin kokouksessa väliaikainen Ad hoc -ryhmä laatimaan suosituksia, miten paikkatietoa saadaan eurooppalaisiin data-avaruuksiin. Reini oli tuon ryhmän vetäjä. Osallistujia oli ympäri Eurooppaa, myös USA ja EU-komissio oli tekemässä raporttia [Geographic Information – Input to EU Data Spaces](#), joka valmistui vuotta myöhemmin ja hyväksyttiin ISO:n kokouksessa Intiassa.

Reini sanoi, että EU edistää datastrategiaa lainsäädännöllisellä ohjauksella ja luomalla yhteisiä eurooppalaisia [data-avaruuksia](#). Hän näytti kaaviota, jossa yhteiset eurooppalaiset data-avaruudet on jaettu yhdeksään kokonaisuuteen. Näistä erityisesti Agriculture, Green Deal ja Mobility sisältävät paikkatietoa. Myös Avoimen datan direktiivin arvokkaat tietoaaineistot (HVD) tarvitaan näihin data-avaruuksiin. HVD-täytäntöönpanoasetus on teknisessä mielessä melko väljä, siinä ei ole mitään esimerkiksi tietomalleista.

Jotta data-avaruuksiin saadaan dataa, tarvitaan standardeja. Ad hoc -ryhmän ajatuksena oli käyttää olemassa olevia standardeja. Viitekehykseksi otettiin [Data Spaces Support Centerin](#) tekniset rakennuspa-

kat ([technical building blocks](#)), jotka on jaettu kolmeen pääaihealueeseen: datan yhteentoimivuus, datan riippumattomuus ja luotettavuus sekä datan arvonluonti. Ryhmä tuotti suositukset jokaiseen osioon.

Raportti herätti kiinnostusta ja sitä suositellaan jaettavaksi edelleen, se on avoimesti saatavilla. Keskusteltiin suositusten soveltamisesta Suomen kontekstissa. Todettiin, että digikaksoset ja data-avaruudet nivoutuvat yhteen, ja että on tärkeää, että myös yritykset ottavat standardit käyttöön.

5. Tour-de-table

Puheenjohtaja Mika Karjalainen on aloittanut maa- ja metsätalousministeriössä johtavana asiantuntijana 1.1.2024. Hänen tehtäviinsä kuuluu paikkatietoasiat mukaan lukien paikkatietoasiain neuvottelukunnan toiminta. Karjalainen kertoi, että Pekka Pesonen aloittaa maa- ja metsätalousministeriön uutena kansliapäällikkönä 1.2.2024. Ministeriössä tehdään sisäisenä työnä Maanmittauslaitoksen peruspaikkatietokokonaisuuden strategiaa. Odottavat paikkatietojen kansallisen riskiarviotyöryhmän tuloksia.

Heli Laaksonen Maanmittauslaitoksesta sanoi, että Kansallisten laserkeilaus- ja ilmakuvausohjelmien, [KALLIO-yhteistyön](#) ensimmäisellä kierroksella 2020-2025 Suomi katetaan ilmakuvilla kahteen kertaan (50 cm resoluution kuvat) ja laserkeilataan kertaalleen pistetiheydellä 5 pistettä neliölle lukuun ottamatta pohjoisinta Lappia. Nyt suunnitellaan yhdessä osapuolten kanssa seuraavaa ohjelmakierrosta, KALLIO 2026-2031. Osana metsien digikaksosen hanketta kerättiin kesällä 2023 kahdelta tuotantoalueelta (Heinävesi ja Ristijärvi) tiheämpiä aineistoja. Alueet laserkeilattiin 20 pistettä neliölle ja ilmakuvattiin 20/30 cm resoluutiolla. Samoilta alueilta kerättiin myös nykyisen ohjelman mukaiset aineistot eli näitä aineistoja ja niiden vaikutuksia omaan toimintaan on mahdollista testata ja verrata. Testiaineistot saa käyttöönsä ilmaiseksi hyväksymällä käyttöehdot ja niitä voi kysyä Maanmittauslaitokselta esimerkiksi ottamalla yhteyttä Heli Laaksoseen. Odottavat palautetta syksyllä, miten paljon tarkemmasta aineistosta olisi hyötypotentialiaalia suhteessa kasvaneisiin kustannuksiin. Tavoitteena on laajentaa KALLIO-yhteistyötä.

Teemu Salonen Porin kaupungilta sanoi, että kuntia puhututtaa turvallisuusasia ja niissä toivotaan, että valtion toimet ja hankkeet, joissa kerätään kuntien dataa kansallisiin järjestelmiin eivät vaikeuttaisi kriittisen infran suojaamista. Todettiin, että paikkatietojen kansallinen riskiarviotyöryhmä työstää asiaa.

Antti Kahra Geologian tutkimuskeskuksesta kertoi, että he ovat tehneet Esrin kanssa EA:n (Enterprise Agreement) paikkatietojen keräämiseen ja ylläpitoon. GTK:ssa siirrytään avoimen lähdekoodin ohjelmistoihin parhaillaan uudistettavien haku- ja latauspalveluiden osalta, jotka julkaistaan kesään mennessä. Loppuvuodesta katselu- ja rajapintapalvelut muutetaan pilvipalveluiksi. Myös tiedonkeruu maastosta tehdään pilvipalveluiden kautta.

Fiuginetin edustaja Niina Käyhkö kertoi, että [Geoporttia](#) haetaan Suomen akatemian tutkimusinfrastruktuurien tiekartalle. Geoporttia esitetään pysyväisratkaisuksi rahoituksesta huolimatta keräämällä instituutioiden sitoutumista allekirjoituskierroksella. Kyseessä on konsortiosopimus, joka ei vaadi rahaa, vaan sitoutumista. Mukana on mm. Suomen ympäristökeskus, Tieteen tietotekniikan keskus (CSC) ja useita yliopistoja. Mielellään otettaisiin lisää jäseniä. Geoportti ja LIH lisäävät tiedon saatavuutta, vähentävät päällekkäisyyksiä ja mahdollistavat tiedolla johtamista.

Tomi Paavola liikenne- ja viestintäministeriöstä kertoi, että digikaksostyo on alkuvaiheessa. [Liikenteen ja logistiikan tietosäätelyn päivitys, data-avaruus osa 1](#) -hankkeessa valmistellaan EU-säännöksistä johtuvia muutostarpeita liikenteen tietosäätelykokonaisuuteen. Syksyllä 2023 annettiin Euroopan yhteisestä data-avaruudesta tiedonanto, joka on pitkälti hankekartoitus ja -luettelo. Konkreettiset työkalut ovat vielä auki. Komissio jatkaa työtä, mitä tarvittaisiin liikenteen data-avaruuden rakentamiseksi. Ns.

data-avaruus osa 2 lainsäädäntöhankkeessa täytäntöön pannaan vielä neuvotteluissa ja valmisteluissa olevat EU-säädökset, kuten ITS-direktiivin päivitetty versio, sekä tarkastellaan tietopalvelujen järjestämisvastuita hallinnonalalla laajemmin. Digikaksonen häilyy taustalla, että lainsäädäntöä saataisiin edistettyä.

6. GeoForum ry:n kuulumiset (T/K)

GeoForum ry:n toiminnanjohtaja Miika Kostamo kertoi uusien ISO-standardien valmistelutyön alkamisesta (BIM ja GIS tiedonvaihto). Maanmittauslaitoksen kanssa on sovittu seuraavien verkkosivujen sisältöjen siirrosta GeoForum sivustolle: paikkatietoalan standardit ja suositukset, sanastot ja tietomallit sekä paikkatietoalan verkostot. DVV on sulkenut Suomidigi.fi -sivuston vuoden 2023 lopussa, joten JHS-ohjeet ei ole olleet saatavilla alkuvuodesta. Ne tuodaan GeoForum sivustolle, kun tiedostot on saatu DVV:ltä.

Kostamo kertoi tulevista tapahtumista:

- [12.2. Lounaistiedon datatuotteet -webinaari](#)
- [7.-9.3. Beyond Deadwood hackathon -Ultrahack](#)
- [13.3. Pääkaupunkiseudun avoimet paikkatietotuotteet -webinaari](#)
- [7.-8.10 GeoForum Summit 2024](#)
 - Yhteistyökumppanien rekrytointi helmikuussa
 - Avoin kutsu puhujille maaliskuussa
 - Rekisteröinti avataan toukokuussa

7. INSPIRE-toimeenpano

Mika Karjalainen kertoi EU-komission [GreenData4All](#)-aloitteesta INSPIRE- ja ympäristötietodirektiivien uudistamiseksi. Tavoitteena on modernisoida ne muun muassa vastaamaan muuttuneita tietotarpeita ottaen huomioon uudet lait ja poliittiset tavoitteet datatalouden osalta sekä jo tehty INSPIRE-evaluointi. INSPIRE-direktiivi on keskeinen väline, jolla saadaan käyttöön tarvittavat tiedot, joita tarvitaan ympäristö- ja ilmastohaasteisiin vastaamiseksi (A Green Deal for Europe), ympäristödemokratian lisäämiseksi ja nousevan tietotalouden vahvistamiseksi (European Common Data Spaces). Karjalainen sanoi, että GreenData4All-aloitteesta on tulossa Call for Evidence -vaihe, jossa on mahdollista antaa komissiolle palautetta ja vaikuttaa [Have you say](#) -portaalin kautta. Tähän toivotaan laajaa osallistumista.

Karjalainen kertoi myös yhteisistä eurooppalaisista data-avaruuksista ja niiden kehittämistä koordinoivasta [Data Spaces Support Centre](#) -projektista. Hän mainitsi kaksi Green Deal Data Spaces -hanketta, joista [Great](#) on yliopisto- ja tutkimusorganisaatiolähtöinen ja [All Data 4 Green Deal](#) yritys­lähtöinen. Todettiin, että paikkatietoja ei mainita omana data-avaruutenaan, vaan sijainti on horisontaalinen, yhdistävä tekijä. Kenties Location Europe antaa tähän vastauksia, tuo työkaluja, jotta tietoja pystytään syöttämään muihin data-avaruuksiin.

Jari Reini Maanmittauslaitoksesta kertoi marraskuun lopulla Brysselissä pidetystä INSPIRE-konferenssista, jonka teema oli Green data for all. INSPIRE kytkeytyy EU:n laajempiin tavoitteisiin digitalisaatiossa ja datataloudessa. INSPIRE-direktiivin myötä EU:n jäsenmaissa on kertynyt teknistä osaamista, kokemusta ja verkostoja tietojen yhteentoimivuuden, löydettävyyden, saavutettavuuden ja uudelleen­käytön toteuttamisessa. INSPIRE-yhteisöllä on keskeinen rooli tiennäyttäjänä tässä uudessa tilanteessa. Tarvitaan yhteistyötä ja kumppanuutta muiden toimijoiden kanssa, jotka eivät kuulu direktiivin alkupe­räiseen soveltamisalaan. [Konferenssit esitykset katsottavissa tallenteilta](#). Konferenssista voi lukea verkko­utisesta [Paikkatiedot osaksi laajempaa tietokokonaisuutta Euroopassa](#).

Reini kertoi, että seuraava MIG-T -kokous on 23.2.2024. Sen asialistalla on mm. INSPIRE-seurantatulo­ket, jotka komissio esittelee.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään keskiviikkona 20.3.2024 klo 9–11 Teamsin välityksellä.